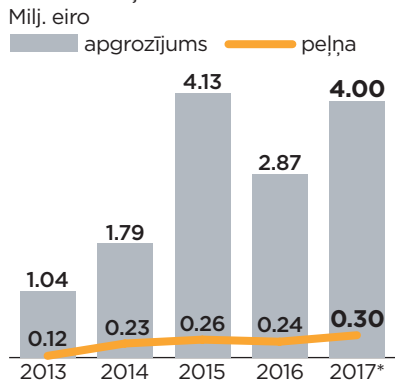


AS Būvuzņēmums Restaurators



* prognoze AS BŪVUZŅĒMUMS RESTAURATORS

BŪVNICĪBA

Restaurācija kā misija

AS Būvuzņēmums Restaurators kultūrvēsturiskām ēkām iedveš jaunu elpu

Būvuzņēmums Restaurators vairāk nekā 65 gadu pastāvēšanas vēsturē spēcīgāko turbulenci piedzīvoja tieši ekonomiskās lejupslīdes gados. «2010. gadā uzņēmuma apgrozījums bija samazinājies līdz aptuveni 200 tūkst. eiro, tas bija zemākais punkts tā pastāvēšanas vēsturē. Pirms tam šādu apjomu tērējām administrācijas izdevumiem, un, lai izdzīvotu, mums nācās atlaist 100 darbiniekus, turklāt 80 no tiem vienā dienā. Tiem, kas palika, bija jāsamierinās, ka algu izmaksāsim, iespējams, ar trīs mēnešu kavēšanos,» atminas AS Būvuzņēmums Restaurators valdes priekšsēdētājs Mareks Mamajs. Pēc izklūšanas no bedres sekoja uzņēmuma atkopšanās un attīstības gadi. Būvuzņēmums Restaurators kāpināja apgrozījumu no miljona eiro 2013. gadā līdz gandrīz trīs miljoniem 2016. gadā. Šogad uzņēmums ir iecerējis sasniegt četru miljonu eiro sliekšni. Tas ļāvis kompānijai iekļūt *Dienas Biznessa* un *Lursoft* veidotajā strauji augošu uzņēmumu jeb Gazeļu sarakstā.



Restaurāciju uzteru kā misiju, jo ārvalstu viesi nebrauc uz Latviju apskatīt mūsdienu celtnes, bet senās ēkas un to kultūrvēsturisko mantojumu, kas ir iekļauts UNESCO sarakstā,

MAREKS MAMAJŠ,
AS BŪVUZŅĒMUMS RESTAURATORS VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS.



FOTO - RITVARS SKLIJA, DIENAS BIZNESS

Pašiem savs kino

Uzņēmums ir dibināts 1951. gadā; tā sākotnējais nosaukums bija Zinātniskās restaurācijas ražošanas darbnīca, kas tika saglabāta līdz 1962. gadam, kad to pārdevēja par Zinātniskās restaurācijas remontu kantori. Arī vēlāk uzņēmums savu nosaukumu vairākkārtīgi mainīja, līdz 2004. gadā ieguva tagadējo nosaukumu. Būvuzņēmums ir veicis teju visu ievērojamāko kultūrvēsturisko un arhitektūras objektu atjaunošanu valstī, ne uz mirkli nav pārtraucis savu darbību. «Uzņēmums tā sākotnējos pastāvēšanas gados bija valsts paspārnē, lai visus restaurācijas darbus Latvijā varētu veikt viens kompetences centrs. Uzņēmumā strādāja apmēram 300 cilvēku, tas atradās tajā pašā ēkā kur patlaban. Mājas augšējā stāvā bija iekārtota kinozāle, un, tā kā uzņēmums bija Kultūras ministrijas pakļautībā, tad šeit tika izrādītas visas jaunākās filmas, vēl pirms tās nonāca uz ekrāniem kino teātros,» stāsta M. Mamajs. Padomju laikiem beidzoties, darbinieki uzņēmumu privatizēja – tam bija ap 300 akcionāru, bet pirms vienpadsmit gadiem uzņēmuma akcijas koncentrētas dažu darbinieku rokās. 2007. gadā tas tika reorganizēts, kad kompānija sāka nodarboties tikai ar būvniecību, bet nekustamā īpašuma apsaimniekošanu sāka veikt cits uzņēmums. Visi tā balsstiesīgie īpašnieki ir Latvijas iedzīvotāji – bijušie vai esošie darbinieki vai to mantinieki. «Pirms vienpadsmit gadiem sāku vadīt uzņēmumu, kas sakrīta ar būvniecības buma un uzreiz pēc tam ar Latvijas ekonomikas krīzes gadiem. 2009. un 2010. gads nebija viegls, uzņēmums bija ļoti tuvu bankrotam. Padomju laikos jau viss bija vienkārši, jo bija garantēts pasūtījums, cilvēki stāvēja rindā. Tiesa, cilvēku prātos vēl daudz kas no padomju laikiem ir iesakņojies, kas ir

INFORMĀCIJAI
AS Būvuzņēmums Restaurators

- Uzņēmums dibināts: 1951. gadā
- Īpašnieki: Latvijas privātpersonas, to skaitā darbinieki
- Darbinieku skaits: 120
- Nozare: būvniecība

AS BŪVUZŅĒMUMS RESTAURATORS

VIEDOKLIS
Jāprot domāt ilgtermiņā

Baiba Fromane, Latvijas Būvniecības padomes priekšsēdētāja:

Uzņēmuma pieredzei mūsdienu konkurences apstākļos ir liela nozīme, jo īpaši, ja runājam par tik komplicētu nozari kā būvniecība, kur vairumam procesa dalībnieku nepieciešamas ļoti specifiskas tehniskas zināšanas. Uzņēmuma vēsture un tā realizētie projekti vistiešākajā veidā apliecina tā pieredzes bagātību un uzkrāto kompetenci. Tirgus ilgdzīvotāji ir spējuši no savas pieredzes mācīties un nepieļaut pagātnē pieļauto kļūdu atkārtotanos, vienlaikus turpinot investēt savas kapacitātes audzēšanā. Latvijā aptuveni 15% no visiem nozares uzņēmumiem tirgū darbojas vismaz 15 gadus, kas ir ievērojams stāžs un liecina, ka liela daļa uzņēmumu spēj ne tikai pielāgoties jauniem apstākļiem un pārvarēt krīzes, bet arī turpināt attīstību. Latvijā pēc apgrozījuma lielākie būvuzņēmumi var lepoties arī ar ilgu pastāvēšanas vēsturi, kas ir mērķtiecīga darba likumsakarīgs rezultāts. Par kompāniju vislabāk runā tās darbi, tāpēc ikvienam būvuzņēmumam, kurš vēlas darboties arī pēc pieciem vai desmit gadiem, par sava darba būtisku sastāvdaļu jāpadara drošības, kvalitātes un ilgtspējas principu īstenošana praksē. Būtiska ir spēja domāt ilgtermiņā, kas prasa drosmīgu un nereti arī sāpīgu lēmumu pieņemšanu.

gan pluss, gan arī mīnuss, jo domāšana ir atnākusi līdzī un ne visi darbinieki uzskata, ka šis ir mūsdienīgs uzņēmums,» secina M. Mamajs.

Sāk ar Ziemeļblāzmu

Pirms krīzes uzņēmums daudz strādāja privātajā segmentā, tad valsts un pašvaldības pasūtījumu bija mazāk. «Iestājoties krīzei, kā ar nazi tika nogriezti privātie pasūtījumi, un, ja mēs darbiniekiem būtu izmaksājuši vēl vienu algu par dīkstāvi, tad būtu bankrotējuši, jo naudas kontā bija tik, cik bija. Mūsu produkts un pakalpojums parādīja to, cik dzīvotspējīga ir valsts ekonomika, jo restaurācija ir dārgāks pakalpojums nekā vienkārši būvniecība, tāpēc ka specifika ir cita,» skaidro M. Mamajs. Uzņēmuma apgrozījuma augšupejas līkne sākās līdz ar restaurācijas darbu veikšanu kultūras pilī Ziemeļblāzma, kas bija pirmais vērienīgais projekts pēc ekonomikas lejupslīdes gadiem. Nākamais lielākais projekts – Rīgas pils, kur *Būvuzņēmums Restaurators* pēc ugunsgrēka divus gadus veica iekštelpu atjaunošanu. Tāpat tas atjaunoja arī Doma baznīcas iekštelpas, bet patlaban strādā Rīgas apgabaltiesā, atjauno Jēkaba katedrāles fasādi un koka ēkas, kas atrodas līdzās augstceltnu projektam *Z-Towers*. Pavisam drīz restaurācija tiks pabeigta VEF Kultūras pilī. «Šobrīd strādājam veiksmīgāk un pareizāk nekā pirms krīzes gadiem, kad uzņēmums bija smagnējs mehānisms, mūsu dzinējspēks ir ambīcija atkal strādāt normālā apjomā. Uzņēmuma attīstībai pēdējos gados palīdzēja labvēlīgā tirgus situācija, jo nozare sāka sakārtoties un šajā organismā atkal iepļūda asinis – parādījās jauni projekti, pārsvārā ir valsts un pašvaldības pasūtījumi, piesaistot Eiropas Savienības fon-

du līdzekļus,» stāsta M. Mamajs. Šobrīd uzņēmums strādā pie tā, lai atjaunotu savulaik iedibināto darbības modeli, ka vienlīdz tiek attīstīts gan mākslinieciskās restaurācijas, gan būvniecības novirziens. To nolemts darīt, jo nereti pasūtītāji vēlas, lai *Būvuzņēmums Restaurators* veic ne tikai tos darbus, kas ir saistīti ar vēsturisku ēku fasāžu vai iekštelpu atjaunošanu. Turklāt *Būvuzņēmums Restaurators* jau patlaban sāk gatavoties pārmaiņām tirgū, ko nesīs ES fondu līdzekļu izlietošana, beidzoties pašreizējām ES programmām. «Nesmādejam nevienu projektu, nevēlamies strādāt rāmī, kurā ietilpst tikai restaurācijas darbi. Patlaban objektos strādājam kā apakšuzņēmēji, bet lēnām audzējam apgrozījumu, lai varētu būt ģenerāluņēmēji nelielos objektos,» atzīst M. Mamajs. Paralēli uzņēmums jau vairākus gadus strādā Stokholmā, kur pasūtītāji novērtē uzņēmuma vēsturisko pieredzi. Tur pastāvīgi strādā četri līdz seši uzņēmuma darbinieki. Eksperta pakalpojumi uzņēmuma apgrozījumam pagaidām nodrošinājuši mazu piensumu, taču projekti ārvalstīs ļauj papildināt paveikto darbu portfolio. Iespējams, eksports varētu būt glābšanas riņķis gadījumam, ja ekonomika atkal sašķobīsies. «Esam lepnī, ka uzņēmums ir slēgta akciju sabiedrība, kas aug organiski bez nopietnām investīcijām no malas. Mēs tiekam galā paši ar saviem apgrozāmajiem līdzekļiem, kas būvniecības nozarē ir liels izaicinājums. Tas gan arī mūs ierobežo straujākai attīstībai, bet nealkstam izdarīt visus darbus un nevēlamies būvēt mūsdienu stikloto konstrukciju ēkas, kurās pēc vairākiem gadiem restaurēs jaunās paaudzes meistari,» teic M. Mamajs.

Linda Zalāne